

UDK:070:654.197:001.12 (575.1)

Zamira P. ABDULLAYEVA,

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), O'zbekiston Milliy universiteti, Toshkent, O'zbekiston

E-mail: zamira.abdullayeva@nuu.uz

O'zDJTU professor v.b., f.f.d. D.Aminova taqrizi asosida

THE AUDIOVISUAL STRUCTURE OF A TELEVISION PORTRAIT

Annotation

This article examines the structure of the television portrait sketch, focusing on its communicative components and the roles played by verbal and visual elements. It analyzes the methods journalists use to reveal a subject's life story, motivations, personal qualities, and the social significance of their work, drawing on examples from programs such as "Unutilmas siymolar" and "Parvoz zavqi". The article also explores the mechanisms for harmoniously combining words and imagery when creating a television portrait.

Key words: Portrait sketch, verbal and visual means of expression, television screen, communication.

АУДИОВИЗУАЛЬНАЯ СТРУКТУРА ТЕЛЕВИЗИОННОГО ПОРТРЕТА

Аннотация

В статье рассматривается структура телевизионного портретного очерка с акцентом на его коммуникативные компоненты и роль вербальных и визуальных элементов. Анализируются способы раскрытия журналистом жизненного пути, мотивации, личностных качеств героя и социальной значимости его деятельности на примере таких передач, как "Unutilmas siymolar", "Parvoz zavqi". Также исследуются механизмы гармоничного сочетания слова и изображения при создании телевизионного портрета.

Ключевые слова: Портрет очерк, вербальные и визуальные средства выражения, телеэкран, коммуникация.

TELEVIZION PORTRETNING AUDIOVIZUAL TUZILISHI

Annotatsiya

Mazkur maqolada teleportret ocherkining tuzilishi, undagi kommunikatsion komponentlar verbal va vizual vositaning o'rni xususida fikr yuritiladi. Jurnalist qahramonning hayoti, xatti-harakat motivlari, shaxsiy xususiyatlari va faoliyatining ijtimoiy ma'nosini ochib berishi "Unutilmas siymolar", "Parvoz zavqi" ko'rsatuvlari misolida tahlil etilgan. Teleportretni yaratishda so'z va tasvirning uyg'unlashuv mexanizmlari tadqiq qilingan.

Kalit so'zlar: Portret очерк, verbal va vizual ifoda, teleekran, kommunikatsiya.

Kirish. San'atning har bir sohasida portret janridan samarali foydalaniladi. Barchasining oliy maqsadi – portreti tasvirlanayotgan insonning tashqi qiyofasini, o'zigagina xos bo'lgan xususiyatlarini ifodalash. Fransuz tilidan olingan, "qanday belgi bo'lsa, o'shanday tasvirlash" degan ma'noni anglatuvchi bu atama janrning batafsil ta'rifini bera olmaydi. Misol uchun, musavvir mo'yqalami bilan e'tibori qaratilgan obyektning tashqi ko'rinishinigina emas, u orqali uning fazilatlarini, ichki dunyosini hamda u yashayotgan zamon va makonning koloritini ranglar silsilasida oq qog'ozga tushiradi. Yozuvchi so'z vositasida qahramonning butun borlig'ini, atrofdagilarning unga munosabatini ijodiy qarashlari ila namoyon etadi. Adabiyotda shunday ta'rif bor: "Portret, avvalo, personajning o'quvchi ko'z oldida konkret inson sifatida gavdalanishiga ko'maklashadi. Ikkinchi tomondan, badiiy asarda portret xarakterologik belgilarga ega bo'ladi. YA'ni yozuvchi personaj siyratiga xos xususiyatlarni uning suratida aks ettirishga intiladi"[1]. Jurnalist dramaturgiyaning universal qonuniyatlariga asoslanib, kuzatish qobiliyatiga ega va obyektlarni aniq ilg'ay oladigan operatorning videokamerasi yordamida harakatlanuvchi tasvir orqali qahramoniga ta'rif beradi. Axborot yetkazishning audiovizual vositasida jurnalist faktik ma'lumotlarga tayanib televideniyeining ifoda vositalari bilan portret yaratadi.

Badiiy publitsistik janrlar tarkibiga kiruvchi ocherk hayotiy materiallar asosida obyektning ta'riflaydi. Bu janrning televideniye ko'rsatuvlarida keng o'rin egallagan, eng ko'p

tarqalgan turlaridan biri portret ocherki hisoblanadi. "...portret ocherkda muallif o'z qahramonining hayot sharoitlarini kuzatadi, harakat motivlarini, shaxsiy xususiyatlarni (psixologiya, xarakter), shuningdek, faoliyatning ijtimoiy ma'nosini ochishga harakat qiladi"[2]. Demak, portretga o'tgan yoki hozirgi zamonda yashovchi konkret, real insonning tashqi ko'rinishi (u orqali ichki dunyosi) tasvirlanadi.

Tadqiqotning bosh maqsadi. "Unutilmas siymolar" ko'rsatuvining yozuvchi, shoir Abdulla Oripov (1-2-qism), Erkin Vohidov, Shavkat Rahmon (1-2-qism), fizik olim Po'lat Habibullayevga bag'ishlangan sonlari hamda "Parvoz zavqi" ko'rsatuvlarini qiyosiy tahlil qilishdan iborat. Ko'rsatuvda tomoshabin ilm-fan, san'at rivojiga hissa qo'shgan qahramonlarning hayot va ijod yo'lidagi faoliyati haqida ma'lumotga ega bo'ladi. Telekommunikatsiya jarayonida jurnalist tomoshabinlar bilan ekranning audiovizual tilida suhbatlashadi.

Tadqiqotning metodologiyasi. Qiyosiy-tahliliy metod yordamida turli yillarda efgira uzatilgan ko'rsatuvlarning kompozitsion tuzilishi, kadr orti matni, intervyu va arxiv materiallaridan foydalanishda jurnalistning mahorati tahlil qilindi.

"Unutilmas siymolar" ko'rsatuvining shoir, dramaturg Erkin Vohidov portretini ochib berish maqsad qilingan sonida tasvirdagi arxiv kadrlarida qahramondan olingan intervyuni ko'ramiz. Yozuvchi bolalikdagi do'stlari Hayriddin Salomov, Yusuf Shomasov, Anvar Isroil va boshqalar bilan G'ayraty

domlaniy to'garaklariga borganini qayd etadi. Aytilgan so'zlarni yuqorida nomlari tilga olingan shoirlarning fotosuratlarini to'ldiradi. Verbal ifoda vizual manba orqali hamohanglashadi. E.Vohidovning yosh ruhiyatini tarbiyalagan, uni adabiyot olamiga kirishiga sabab bo'lgan Oybek, G'.G'ulom, A.Qahhor, A.Oripov, O.Sharafiddinov, Said Ahmad singari o'z kasbining ustalari bilan bo'lgan suhbatlarni yodga oladi. Va buning tasdiqi sifatida kadrda ular bilan bo'lgan suhbatlardan parchalar namoyon bo'ladi.

Ko'rsatuvda yozuvchining "Umr bekatlari"da erishgan yutuqlarining emas, bu yo'lda uchragan to'siqlar ham e'tibordan chetda qolmaydi. Ta'rifi keltirilayotgan ko'rsatuv qahramoni she'rlarining ba'zilarini olqishlar bilan kutib olingan bo'lsa, ba'zilarini tanqid ostiga olingani so'zlaydi. Shunda yosh yozuvchini Abdulla Qahhor o'z himoyasiga olgan. A.Qahhor hikoyalari, povestlariga yozuvchining dastlabki she'rlaridan epigraf sifatida foydalangan va buni sababini so'raganida Qahhor domla: "Bu qilgan ishim sizlarga otilgan tosh menga tegsin, deb aytganim bo'ladi" degan ekan. Bu jumalarni kadrda faqat surat bilan ko'rsatmasdan qanday ifodalash mumkin?! Ba'zi so'zlarga teng qimmatli kadr topish mushkul.

"Unutilmas siymolar" (O'zMTRKning "Televideniye va radioeshittirishlar" arxivi fondi. Muallif: Sh.Xidirova, rejissor A.Qodirov.) ko'rsatuvining Abdulla Oripov hayot va ijod yo'lini ifodalashga atalgan qismi shunday so'zlar bilan boshlanadi:

Kadr ortida (matnni Afzal Rafiqov o'qiydi): "Hammangizni to'plab mana bu qozonga solib, qovursa ham bitta Abdulla chiqmaydi. Shuning uchun o'zlaringdan ham ko'ra ehtiyoq qilinglar".

Kadrda: A.Qahhor shogirdlari bilan bog'da o'tirgani, Abdulla Oripovning surati.

Kirish qismidan shoirlarning fazilatlarini ko'rsatishda asos tanlab olingan. Telesuyetda O.Sharafiddinov nazari tushgan shoirlarning tug'ilib o'sgan yili, talabalik yillari, ilk nashr etilgan asarlari xususida ma'lumot beriladi. Tasvirda qahramonning o'smirlik, oliy o'quv yurtida o'qib yurgan damlari aks etgan fotosuratlar. Telejurnalistikaning ko'pgina janrlarida vizual vosita sifatida fotosuratlardan keng foydalaniladi. Fotografiya san'atining har bir janrida materialga yondashuv, vizual ifodalar o'ziga xos xususiyatga ega. "Bizni bir qator harakatlanuvchi tasvirlar oqimi (televideniye, video, kinofilmlar) o'rab turadi, biroq xotirada unutilmas, chuqur iz qoldiradigani aynan fotosurat. Stop-kadr xotirada – uning asosiy elementi birgina tasvir. Axborot hukmronligi davrida fotografiya tez va ixcham shaklda tushunish imkonini beradi"[3]. Ko'rsatuvda ham fotosuratlar ekran kommunikatsiyasini ta'minlashga xizmat qilgan.

A.Oripovning 1966-yilda ro'y bergan zilzilaga atab yozgan "Avlodlarga maktub" she'ridan shoir Mirpo'lat Mirzo parcha keltirib shunday deydi:

Yer osti tinch tursin desangiz agar,

Sizlar yer ustida so'ylamang yolg'on.

SHo'rolar tuzumi tarafdorlari "yer ustida yolg'on so'zlovchilar bo'lishi mumkinmi" deya she'rning mazkur jumlarini o'zgartirishga olib kelgan ekan:

Yer osti tinch tursin desagiz agar,

Sizlar she'r ustida so'ylamang yolg'on.

Ko'rinadiki, so'z qadrini bilgan shoirlarning hamkasbi bu bilan ham shoirlarning, ham davrning ahvolini ta'riflagan. Ko'rsatuv ijodkorlari hayot yo'lida uchragan pastu balandliklar, ba'zida chuqurlarga qoqilgan, yaralansa-da o'rindan turib davom etgan adibni ekranda gavdalantirgan.

Bir kadr diqqatni tortdi: Balandlikdan bir talay qog'ozlar sochib yuboriladi. Mazkur kadr A.Oripovning qalbidan oq qog'ozga to'kilgan ayrim misrlar xuddi havoga uloqtirib yuborilgandek kabi manzarani eslatadi. Adib

she'rlarining ayrim amaldorlar yoki senzura tarafdorlari tomonidan tan olinmagani majoziy ifoda orqali berilgan bo'lishi mumkin.

Ko'rsatuvning 2-qismi "Abdulla Oripov va Vatan", "Abdulla Oripov va madhiya", "Abdulla Oripovning so'nggi kunlari" kabi ichki "sarlavhalar" ostida keltirilgan ma'lumotlardan tashkil topgan. A.Oripovning shaxsiy arxivi hamda O'zMTRK fondida saqlanayotgan materiallar vizual tasvirni to'ldirib keng tasavvur hosil qiladi. Lekin ushbu ko'rsatuvda verbal ifoda birlamchi va ta'sirchan bo'lib ma'lumot yetkazgan. Masalan, nashriyotlar shoirlarining she'rlarini nashr etmaganida, bir noshir men bosib chiqaraman deya javob bergan. Shunda qo'ng'iroq qilib:

Intervyu (Abdulla Oripov): Uka 1000 ga kirgin, men ham 2000 ga kiray. Lekin jannatga kiradigan bo'lib qolsam, kirmay o'tiraman. Avval shu bolani topib kelinglar, shu kirsin keyin kiraman deb aytaman.

"Sevimli" telekanalida o'z davrining porloq yulduziga aylangan xonanda va san'atkorlar, umuman, san'at olamiga, uning rivojiga o'z hissasini qo'shgan insonlar "Parvoz zavqi" ko'rsatuvini ishtirokchisiga aylangan. Ko'rsatuvning audiovizual tuzilishini tashkil etuvchi tasvir, ovoz, musiqa elementlari, montaj hamda barchasini birlashtirgan rejissura tomoshabinni qahramonning hayot yo'lida olib kiradi. Muallif "bugungi kunga xos bo'lgan holatlarni, shuningdek, hayotning yorqin daqiqalarini aks ettiradi"[4]. Ba'zida kamera obyektivni qaratilgan insonning quvonchi bilan birga tashvishlari ham tasvirda namoyon bo'ladi. "Bayram" guruhi a'zolarining san'at olamiga kirib kelishi va parvozidagi zavqlari o'rin olgan ko'rsatuvda ("Parvoz zavqi" ko'rsatuvini. "Sevimli" telekanali, 2019-yil 10-sentabr) portretning vizual elementlarini suhbatdoshlarning arxividan o'rin olgan video yozuvlar, fotosuratlar o'z ichiga olgan. Bular insonning shaxsiyatini, atrof-muhitni ko'rishga yordam beradi.

Televizion asarning tuzilishini syujet kompozitsiyasi elementlari tashkil etadi. Kamera nigohi, tomoshabin e'tibori qaratilgan shaxsni tanishtirish, maqsadni belgilash uchun kirish qilanadi. Asosiy qismida jurnalistni qiziqtirgan savollarga javoblar olinadi, va fikr almashiladi. Masala yuzasidan umumlashtirilgan yoki qo'shimcha qilinishi lozim bo'lgan ma'lumotlar xulosa qismida keltiriladi. "Parvoz zavqi"da ("Sevimli" telekanali, 2019-yil 20-oktabr) "Qaysidir muammolar sizni birozga to'xtatib to'rgan bo'lsa, qahramonimizning hayotga bo'lgan munosabatini ko'rib tezroq yo'lga tushib olsangiz ajab emas" deb kirish qilinadi. Tasvirda loyiha suratga olingan kafe, mehmonni kutib olish jarayoni va O'zbekiston xalq artisti Mansur Toshmatovning musiqiy ijodidan parchalar. Kirish qismining o'zidayoq qahramon xususida ijobiy fikr shakllanadi. Mansur Toshmatov ijodiy faoliyatini ko'rsatuvda yoritish, tomoshabin va muxlislar bilan kommunikatsiya jarayonini amalga oshirish uchun taniqli jurnalist Muxtor G'aniyev ham taklif etilgan.

"Parvoz zavqi" (muallif va rejissor Viqor Bek) ko'rsatuvini portret ocherki janrining xususiyatlarini intervyu monolog elementlaridan foydalanib ochib beradi. Teleasarda inson qiyofasini yaratishning usullari ko'p. Muallif qahramonning o'ziga so'z berishi, turli savollar bilan turli zamon va makonda harakatlantirishi, u haqida atrofdagilarning fikrlarini bilishi mumkin. Ilhom Farmonov ("Sevimli" telekanali, 2019-yil 29-sentabr), Mohira Asadovlarning ("NTT" telekanali, 2013-yil 6-may) san'at yo'lidagi mehnatlari, turmushdagi vaziyatlari o'rin olgan ko'rsatuv sonlarida qahramonlar jonli ijrosi bilan ekran ortidagilarni xushnud etadi.

Ko'rsatuvning 2013-yillarda efgira ketgan sonlari bilan 2019-yillardagi dasturlarini solishtirsak, kirish qismidagi musiqa, kadr ortidan matnni o'quvchi suxandonning (Shavkat

Karimov) o'zgarmaganini ko'ramiz. Biroq, qahramonlar oldin maxsus studiyaga taklif etilgan bo'lsa, endi xonadon yoki belgilangan obyektlarda suratga olingan. Nasiba Qambarova ("Sevimli" telekanali, 2019-yil 29-sentabr) intervyu berishda alohida mehmon uchun ajratilgan stulga joylashib, bugungi efining malikasi bo'lgan (yorug'likning tushirilishi, obyekt rakursi shu hisni paydo qiladi). Umida Mirhamidova ("Sevimli" telekanali, 2019-yil 24-sentabr) Otabek Madrahimov (2020-yil 13-yanvar), A'lo Rahimova (2019-yil 26-noyabr) bilan tashkil etilgan loyiha sonlarida yondashuv o'zgartirilganini, suhbat qahramon uchun qulay bo'lgan joy va sharoitda olib borilganing guvohi bo'lamiz.

"Unutilmas siymolar" ("Madaniyat va ma'rifat" telekanali. Televideniye va radioeshittirishlar arxivi fondi, 2018-yil) turkum ko'rsatuvlarida Shavkat Rahmon ijodi tomoshabinlar e'tiboriga havola etildi. Unda:

Shavkat Rahmonning ijodiy va hayotiy faoliyatiga nazar; shoir zamondoshlari nigohida: adib she'riyatida shoirning ichki kechinmalari ifodasi; (Jurnalist mavzuning ushbu qismini ochib berishda shoirning zamondoshlariga so'z beradi, Usmon Azim, Xalima Xudoyberdieva, Umarali Normatov shular jumlasidan.)

Umarali Normatovga "Gullayotgan tosh" she'riy to'plamining sovg'a qilinishi xususida.

Orqa fon uchun kitob va kitoblar javoni tanlandi.

Ikki qismli mazkur ko'rsatuvda Shavkat Rahmon portretiga televideniyeining ifoda vositalari ila chizgilar tortildi. O'zMTRK arxivi fondlarida saqlanib qolgan videomateriallar, ijodkorning shaxsiy arxividagi fotosuratlar teleekran qarshisidan joy olgan auditoriyaga kommunikativ axborot yetkazdi. Ko'rsatuvda vizual ifodadan ko'ra verbal ifoda ustun. Psixologlar fikricha, o'qilgan axborotdan ko'ra, eshitilgan axborotning ta'siri sezilarli ekan. Sababi, inson miyasi talaffuz etilgan so'zlarni 140 millisekundda qabul qilsa, harflar bilan yozilgan so'zlar mohiyatini tushunish uchun 180 millisekund talab qilinarkan. Bu o'rinda audio qabul qilish o'qib idrok etishdan ko'ra davomliroq bo'lishini ko'ramiz. Shoir ijodidagi she'rlarning zamondoshlari tomonidan o'qib berilishida bu fikr amalga oshgan.

Fizik olim, fan arbobi, akademik Po'lat Habibullayevning ("Unutilmas siymolar", 2017-yil) bosib o'tgan yo'llarini ko'rsatib o'tishda shaxsiy arxiv fotolari, hamkasblar va yaqinlarining bergan intervyulari o'z vazifasini bajargan. Ko'rsatuvda verbal ifoda vositalari – jurnalistning kadr orti matni, rafiqasi Eleanora Habibullayeva, akademik Nazar To'rayev, biologiya fanlari doktori Ali Oxunovlarning intervyulari tomoshabinga bir muncha kengroq axborot yetkazadi. Tasvir vositasidan ko'ra so'zga ko'proq yuk berilgan. 500 dan ortiq ilmiy maqola, 15 ta monografiya muallifi bir kun kelib ayoliga aytgan: "Xonim, endi bozor-ucharni men qilaman. Gazetada o'qib qoldim, ro'zg'orga bozorni erkak kishi qilishi kerak ekan. Ayol kishi uyga pul qolsin deb tejab, arzon narsalar olar ekan" qabilidagi so'zlarini keltirib, "shundan beri o'zlari bozorlik qildilar" deya yodga oldi rafiqasi. Ilm-fan arbobining kasbiga bo'lgan munosabati bilan bir qatorda, oilasiga e'tiborni ham mazkur jummalarda anglash mumkin. Suratlar va videolavhalar intervyularni "jonlantirgan".

Natija va muhokama. Televideniyeining ifoda vositalari tadqiq qilinishida avvalo, tasvirning imkoniyatlari ta'rifi keltiriladi. Uni ustuvorligini ta'minlash aksiomadek – mutlaq haqiqat sifatida qabul qilinadi. Biz ham audiovizual san'atlarning ikki turi – kino va televideniye rang-tasvir tarkibidan chiqib kelgan, texnika unga dinamik kuch bergan, keyingi taraqqiyot bosqichlarida u muhit,

kompozitsiya, portret yaratishda, voqealarning izchil, tadrijiy davomini ta'minlashda imkoniyatini namoyish etganini qayd etamiz. Televideniyeida tasvir avvallari yozilgan so'z bilan ta'riflanib berilmagan. Parijga yo'lovchi poezdi kelib bekatda to'xtashi, yo'lovchilar vokzal tomondan shahar tomon ketishi (1985-yil 28-dekabr), televideniye ixtirochilaridan biri "Grabovskiy goh bosh kiyimini yechib, goh kiyib"[5] primitiv kamera yordamida harakatdagi tasvirni masofaga uzatilishini namoyish etishi... Bu kabi kadrlar tasvirga muhrlangan, uzoqlarda qolgan muhitning haqqoniy ifodasi sifatida qadrlanadi. O'tmish yozuv, hikoya, ovoz vositasi ko'magida bilvosita emas, aynan o'sha damlarning kino yoki "videotasma"sidagi bevosita ko'rinishi bilan namoyon bo'lishining kommunikativ ahamiyati katta.

Televideniye asarida tasvirning ustuvorligini ta'minlash zarurligi xususida ilm va amaliyot vakillari mushohada qilib keladi. Lekin badiiy so'z ustasi, turkum og'zaki hikoyalari bilan televiden madaniyat rivoji uchun xizmat qilgan professor Manana Andronikovaning 1963-yildayoq – televideniye rivojining ilk pallasida bildirgan fikrni yodga olsak. "Tasvir qatori televiden ijodning asosi hisoblanib kelinadi. Bu mulohazaga muhim o'zgartish kiritishni taklif etamiz: televiden san'atning asosi, tayanch dastasi, uni qayta izga qo'yadigan vositasi – tomoshabinga qarata aytilgan so'zdir".[6] Fransuz shoiri, klassitsizm nazariyotchisi Bualo Nikola tasvir va badiiy so'z haqida fikr yuritib, "hikoyadan ko'ra ko'z ilg'aydigan narsa kuchliroq ta'sir etadi. Lekin eshitishga ko'nikkanimizni ko'rishga toqat qila olmaymiz".[7] deb yozilgan so'zni o'qish, chizilgan tasvirni ko'rishni ruhiyat bilan bog'lagandek ko'rinadi. Televideniye va kino ixtirosidan ilgari aytilgan fikr hozirgi ijodiy amaliyot ko'rinishlari haqida mushohada qilishga undaydi. Badiiy sintezning yangi ko'rinishi paydo bo'lganida, bir vaqtning o'zida ovoz hamda suratni namoyon etish imkonini paydo bo'lganida vaziyat o'zgargandir. Tomosha qilish noqulay bo'lganida so'z (aytilgan yoxud yozilgan so'z) o'sha tasvirni ko'rishga ko'nikтира olar. Televideniyeining tabiatiga xos bo'lgan xususiyatlar so'z va tasvir munosabatlarida namoyon bo'ladi.

Televideniye nazariyasi va amaliyoti, avvalo, tasvir va ovoz munosabatlari, ularning imkoniyatlari, chegaralari, tomoshabinga ta'sir etishi yoki qabul qilmasligi bilan uzviy bog'liq. Ko'rinadiki, portret ocherki yoki badiiy-publistsitik janrning boshqa turlarini yaratishda janr sofligini saqlab qolish, vizual va verbal ko'rinishlarni biri ikkinchisini to'ldirishi, boyitishi, suxandon matnidan katta estetik ehtiyoj bo'lganda foydalanish jurnalistdan mahorat, tajriba va telekategoriyalar bilan fikrlashni talab etadi.

Xulosa. Jurnalistlar verbal va vizual ifoda vositasi orqali portret janridagi ko'rsatuvni yoritishda uch xil pozitsiyani namoyon etadilar: 1) portreti tasvirlanadigan qahramonning shaxsiy fotolari, arxiv materiallari, intervyular; 2) qahramon bilan studiyadan tashqarida erkin suhbat olib borish; 3) ko'rsatuv qahramoni va uning yaqinlari hamda hamkasblarini studiyaga taklif etib, u haqidagi fikrlarini bevosita bilish. Jurnalistning televiden faoliyatdagi mas'uliyatli, murakkab, ijod jarayoni uchun zarur, tomoshabinga qiziqarli televiden portretlar yaratish, moziyga murojaat etib avlod-ajdodlarni eslash, ularning siymolarini xotiralar, ma'lumotlar, birinchi shaxs nomidan yozilgan nasriy asarlar zaminida tasavvur etish, videokameralar obyektivlari ko'magida chizish imkoniyatlaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslarini yaratish kerak.

ADABIYOTLAR

1. Quronov D. Adabiyotshunoslikka kirish. – T.: A. Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2004. – B. 69.
2. Юровский А.Я. Телевизионная журналистика. Учебник/Под ред. А.Я. Юровского. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – С. 183.
3. Susan Sontag. Regarding the Pain of Others. Picador, New York. 2003, p. 20.
4. Анохин А.И. Жанровые особенности телевизионного очерка. // Вестник Чувашского университета. Литературоведение. 2012. № 1. – С. 274.
5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy davlat arxivi. R-2562 fond, 3-ro'yxat, 80-ish. – B. 28-29.
6. Искусство кино. – М., 1963. №2. – С.101.
7. Буало Никола. Поэтическое творчество. – М., 1957. – С. 78.